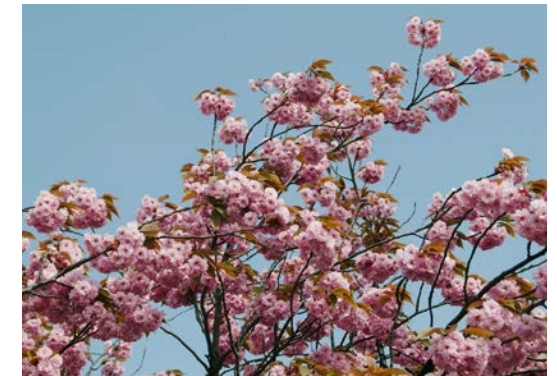

4.3 FÖRSLAG PÅ UTVECKLING OCH ÅTGÄRDER

Fristående kapitel till rapporten *Torpaområdet grönstruktur - Ekosystemtjänster, målbilder och principförslag*

2021.11.29

4.3 FÖRSLAG PÅ UTVECKLING OCH ÅTGÄRDER

Detta dokument är ett fristående kapitel till rapporten *Torpaområdet grönstruktur – ekosystemtjänster, målbilder och principförslag*.

Rapporten omfattar beskrivning och ekosystemtjänstanalys över Torpaområdet samt beskriver dess förutsättningar för vidare utveckling.

OM RAPPORTEN:

Titel: Torpaområdets grönstruktur – ekosystemtjänster, målbilder och principförslag
Version/datum: 2021-11-29
Rapporten bör citeras enligt följande: Tuvendal, M och Ekenberg H. (2021). Torpaområdets grönstruktur – ekosystemtjänster, målbilder och principförslag. Calluna AB.
Foton i rapporten: © Calluna AB och Radar AB där inget annat anges.

OM UPPDRAGET:

På uppdrag av: Vänersborgs kommun
Uppdragsgivarens kontaktperson: Pål Castell, Plan och bygglov / Miljö- och byggnadsförvaltningen
Utfört av: Calluna AB (organisationsnummer: 556575-0675)
Adress huvudkontor: Linköpings slott, 582 28 Linköping
Hemsida: www.calluna.se
Telefon (växel): +46 13-12 25 75
Projektledare: Magnus Tuvendal (Calluna AB)
Rapportförfattare: Magnus Tuvendal (Calluna AB)
Platsanalys och platsbesök: Magnus Tuvendal (Calluna AB), Hanna Ekenberg (Radar) och Anna-Karin Sintorn (Radar)
Planskisser med åtgärdsförslag (kap. 4.3): Hanna Ekenberg (Radar)
GIS-analys: Marlijn Sterenberg (Calluna AB)

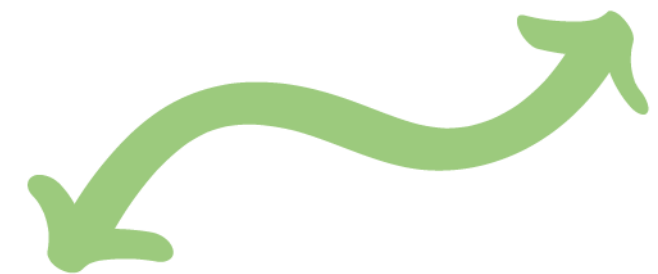
MÅLBILDER

För att skapa ett sammanhängande område som kan utvecklas över tid har tre övergripande målbilder tagits fram: Ett sammanhängande grönt stråk, Trygg och tillgänglig närnatur och Naturbaserad klimatanpassning.

Målbilderna beskrivs närmare i rapporten *Torpaområdet grönstruktur – ekosystemtjänster, målbilder och principförslag* i kapitel 4.2.

För att uppnå dessa målbilder föreslås ett antal åtgärder inom området nedan. På följande sidor beskrivs och motiveras dessa åtgärder närmare.

ETT SAMMANHÄNGANDE GRÖNT OMRÅDE

TRYGG OCH TILLGÄNGLIG NÄRNATUR

NATURBASERAD KLIMATANPASSNING

SAMLAD IDÉSKISS

ETT SAMMANHÄNGANDE GRÖNT OMRÅDE

Plan med åtgärdsförslag, skala 1:4000

ETT SAMMANGÅGANDE GRÖNT OMRÅDE

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER:

- Skapa ett centralt och grönt gång- och cykelstråk som kan fungera som spridningskorridor för både människor och djur
- Komplettera med grönytor kring Sportcentrum för att skapa ett sammanhängande grönt stråk
- Skapa tydliga entréer till området
- Skapa en grön inramning av området med hjälp av trädplanteringar
- Lyfta fram och bygga vidare på befintliga naturmiljöer och element, som till exempel stenhällar och fornlämningar
- Bearbeta Torpavägen för att skapa en attraktiv entré och grön spridningskorridor genom området söderut
- Komplettera området med växtlighet som främjar biologisk mångfald med arter knutna till öppna gräsmarker

GESTALTNINGSPRINCIPER FÖR ÅTGÄRDER

TYDLIGA ENTRÉER TILL OMRÅDET

Tydliga entréer till området bidrar till att det upplevs som sammanhängande och grönt. En entré kan markeras genom ett avvikande markmaterial och en tydlig platsbildning och något som markerar ut entrén, till exempel en portik. Entréerna kan innehålla funktioner så som mötesplatser med sittmöjligheter och lekelement. Entréerna kan även kompletteras med information om området och skyltar för att öka orienterbarheten.

ETT GRÖNT GÅNG- OCH CYKELSTRÅK

Det gröna gång- och cykelstråket blir områdets ryggrad, det går genom området i öst-västlig riktning och möjliggör bättre förutsättningar att kunna ta sig till och från Sportcentrum. Stråket får olika karaktär genom området på grund av de olika förutsättningarna. Där det passerar genom Sportcentrum får det en mer stadsmässig karaktär. De hårdgjorda ytorna kompletteras med trädrader och mindre grönytor för att skapa en grön karaktär. Där stråket passerar genom Torpagärdet finns det mer plats och möjlighet att skapa en parkkaraktär.

EKOSYSTEMTJÄNSTER SOM SÄRSKILT FÖRSTÄRKS:

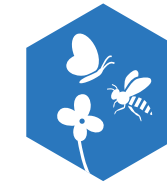
Biologisk mångfald

Ekologiskt samspel

Naturliga kretslopp

Pollinering

Fysisk hälsa

Social interaktion

Luftrening

Reglering av buller

Kulturarv & identitet

UTVECKLING AV TORPAVÄGEN

Torpavägen är idag en bussgata med ett brett gång- och cykelstråk som passerar genom området i nord-sydlig riktning. Gatan är idag väldigt hårdgjord och utgör en barriär mellan Sportcentrum och Torpagärdet. För att åtgärda detta bör en trygg passage tillskapas där det centrala gång- och cykelstråket passerar gatan. Torpavägen bör även utformas som en grön korridor med hjälp av trädrader och stråk med ängsytter för att fungera som en trevlig spridningskorridor i nord-sydlig riktning som knyter an till naturområdena söderut.

ÖKA OMRÅDETS BIOLOGISKA MÅNGFALD

För att öka områdets biologiska mångfald och för att skapa ett mer intressant och varierande område kan Torpagärdets gräsytor kompletteras med ny vegetation. Gräsmarkerna kompletteras med blommande träd och buskar som äppelträd, fågelbär och hagtorn. Ettåriga ängsblommor kan sås in för att skapa en rikare örtvegetation. De befintliga ytorna med lite högre naturvärden, som området längs med Marierovägen, lyfts fram genom att gallra i befintliga trädungar och plantera nya träd för att föryngra beståndet.

TRYGG OCH TILLGÄNGLIG NÄRNATUR

Plan med åtgärdsförslag, skala 1:4000

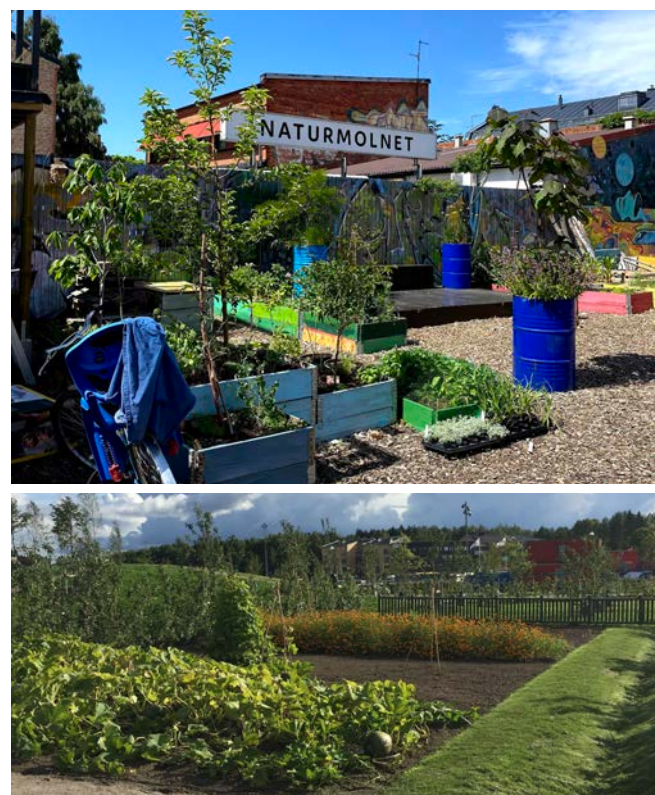

TRYGG OCH TILLGÄNGLIG NÄRNATUR

Förslag på åtgärder:

- Tillskapa stadsodling för att öka delaktigheten i området och ge en kvalitet till närboende
- Komplettera området med en varierande vegetation med kvaliteter som blom- och fruktsättning men som hålls ljus och genomskinlig för att öka tryggheten
- Komplettera gång- och cykelstråket och entréer med belysning med hänsyn till djurlivet, för att öka tryggheten och orienterbarheten
- Komplettera området med motionsslinga för att man ska kunna röra sig i varierande rundor inom området
- Programmera ytorna runt gc-stråket med aktiviteter och mötesplatser
- Komplettera området med kullar och topografi som kan fungera som pulkabacke och vid träning.
- Fotbollsplan behålls men hålls informell för att möjliggöra andra aktiviteter på ytan så som evenemang, picknick-yta m.m. Ytan ska inte stänglas in.
- Befintlig lekplats vidareutvecklas med andra aktiviteter, till exempel utegym.
- Skapa en mänskligare skala och bättre orientering runt Sportcentrum med trädplanteringar och grönytor

GESTALTNINGSPRINCIPER FÖR ÅTGÄRDER

STADSODLING

Stadsodling bidrar till en större delaktighet inom området och möjliggör för närboende, skolorna och andra verksamheter som till exempel äldreboende, att odla. Odlingen bidrar på så sätt till en social hållbarhet och integration inom området och ökar även den biologiska mångfalden och pollineringen genom en variation av olika grödor. I anslutning till stadsodlingen kan en större mötesplats anläggas med grillplats och väderskyddade sittplatser för att ytterligare skapa en målpunkt i anslutningen till entrén.

UTVECKLING AV DEN BEFINTLIGA LEKPLATSEN

Den befintliga lekplatsen framför grundskolan Tärnan används idag flitigt av yngre barn från förskolan och skolan. Ytan har stor potential att utvecklas till en stadsdelslekplats som även riktar sig till äldre barn och kan kompletteras med till exempel utegym som kan användas av alla åldrar. Ett utegym skapar tillsammans med motionsslingan och de kompletterande kullarna ett område för aktivitet och rörelse.

KOSYSTEMTJÄNSTER SOM SÄRSKILT FÖRSTÄRKS:

Fysisk hälsa

Mentalt välbefinnande

Kunskap & inspiration

Social interaktion

Kulturarv & identitet

Ekologiskt samspel

Pollinering

Reglering av skadedjur och skadeväxter

AKTIVITETER OCH UPPLEVELSER LÄNGS MED GÅNG- OCH CYKELSTRÅKET

Längs med det centrala gång- och cykelstråket kan mindre aktiviteter och mötesplatser aktivera stråket. I anslutning till entréerna kan sittplatser, lekelement och information hjälpa till att locka in besökare i området. Fornlämningar inom området lyfts fram genom information och anknytning till platsens historia. Där det centrala gång- och cykelstråket går genom Sportcentrum kan sittmöbler som också kan fungera som träningsredskap placeras i anslutning till torget framför arenan. I dagsläget finns en skateboard-ramp i anslutning till torget, denna kan kompletteras med andra aktiviteter för äldre barn och ungdomar, så som pingisbord. Söder om Birger Sjöbergs gymnasiet föreslås en regnträdgård för att ta hand om dagvatten och snöupplag. Denna yta kan kompletteras med sittgradänger och utklassrum för Torpaskolans barn. Här kan man på ett pedagogiskt sätt se den öppna dagvattenhanteringen och leka i snöupplaget. Där det centrala gång- och cykelstråket går genom Torpagärdet skapas en fruktlund som bjuder på prunkande vårblooming och frukt på hösten. Här kan även delar av stråket målas om till löparbana och kompletteras med en hinderbana bredvid stråket för att ytterligare bidra till fysisk aktivitet och idrott.

NATURBASERAD KLIMATANPASSNING

Plan med åtgärdsförslag, skala 1:4000

NATURBASERAD KLIMATANPASSNING

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER:

- Förgröna delar av parkeringsytorna med hjälp av genomsläppliga material och nedsänkta planteringsytor för att skapa en bättre hantering av dagvatten
- Skapa en regnträdgård nordost om arenan med dagvattendamm eller svackdike för en pedagogisk och öppen dagvattenhantering.
- Plantera träd vid sittplatser och vistelseytor för att skapa skugga och klimatreglering
- Komplettera gräsytor med ytor där dagvatten kan samlas till exempel genom svackdiken och lågpunkter.

GESTALTNINGSPRINCIPER FÖR ÅTGÄRDER

FÖRGRÖNING AV HÅRDEGJORDA YTOR

För att skapa ett sammanhängande grönt stråk, kompletteras Sportcentrums hårdgjorda ytor med nya planteringsytor. Dessa ytor bidrar även till att skapa en bättre dagvattenhantering. Nya planteringsytor kan utformas nedsänkta med varierande vegetation som är anpassad för att ta hand om dagvatten. Befintliga gräsytor vid parkeringsytorna kan även utvecklas till nedsänkta regnbäddar. I samband med detta kan även delar av parkeringsytorna utföras med genomsläppliga markmaterial så som armerat grus och gräsarmering för att öka infiltrationen ner i marken.

REGNTRÄDGÅRD

Norr om arenan föreslås en regnträdgård anläggas för en öppen hantering av dagvattnet. Ytan kan utformas med flacka slänter och lågpunkter där dagvattnet kan samlas. Växter som klarar tillfällig översvämning och som hjälper till med att rena vattnet kan planteras i lågpunkterna och bidra till en varierande miljö. Arenan behöver ett snöupplag och detta kan samordnas med regnträdgården för att man ska kunna följa vattnets kretslopp. Här kan det finnas information om öppen dagvattenhantering och till exempel uteklassrum.

KOSYSTEMTJÄNSTER SOM SÄRSKILT FÖRSTÄRKS:

Rening & reglering av vatten

Reglerande av lokalklimat

Skydd mot extremväder

Luftrening

Reglering av buller

Kunskap & inspiration

Mentalt välbefinnande

Social interaktion

LÅGPUNKTER OCH SVACKDIKEN

Delar av gräsmarkerna på Torpagärdet är idag sank och vid utveckling av området kan delar av dessa utformas som svackdiken längs med det centrala gång- och cykelstråket. Vissa ytor kan även utformas som flacka lågpunkter med vegetation som klarar av tillfällig översvämning. Dessa kan över kompletteras med naturstenar och stockar för ett mer naturligt uttryck och även fungera som lekmiljöer.

TRÄD SOM BIDRAR PÅ FLERA SÄTT

Att komplettera området med träd bidrar inte bara till en mer varierad och spännande miljö, utan träden bidrar till en bättre klimatreglering i staden. I anslutning till vistelseytor och sittplatser, framför allt i närheten av områdets skolor, kan träd planteras för att skapa ytor med skugga. När träd planteras kring området för att skapa en tydligare inramning av området, bidrar de även till att hantera dagvattnet, rena luften och minska risken för urbana värmeöar i staden.